U sjemenište se ne može primati ni rediti sklone homoseksualnosti

vjeraidjela.com/u-sjemeniste-se-ne-moze-primati-ni-rediti-sklone-homoseksualnosti

Uredništvo 29. srpnja 2020.

Objavljujemo Naputak Kongregacije za katolički odgoj od 4. studenoga 2005.

Naputak Kongregacije za katolički odgoj o mjerilima za razlučivanje zvanja u odnosu na osobe s homoseksualnim sklonostima u pogledu njihova pripuštanja u sjemenište i u svete Redove

Uvod

U kontinuitetu s učenjem Drugoga vatikanskoga sabora, a osobito s dekretom *Optatam totius*[1] o svećeničkom odgoju, Kongregacija za katolički odgoj objavila je razne spise radi promicanja prikladne, cjelovite formacije budućih svećenika, nudeći smjernice i precizne norme u pogledu njezinih različitih vidova.[2] U međuvremenu je i Biskupska sinoda 1990. razmišljala o formaciji svećenika u današnjim okolnostima s nakanom da se saborska nauka o toj temi dovrši i učini izričitijom i pronicljivijom u suvremenom svijetu. Nakon te Sinode papa Ivan Pavao II. objavio je poslijesinodnu apostolsku pobudnicu *Pastores dabo vobis*.[3]

U svjetlu toga bogatoga učenja, ovaj Naputak ne kani se zadržati na svim pitanjima u području osjećaja i spolnosti koja zahtijevaju pozorno razlučivanje tijekom čitava razdoblja formacije. Namjesto toga, sadržava norme koje se tiču osobita pitanja, koje je trenutačno stanje učinilo hitnijim, a to je o pripuštanju u sjemenište i u svete Redove pristupnika koji imaju duboko ukorijenjene homoseksualne sklonosti.

1. Osjećajna zrelost i duhovno očinstvo

Prema postojanoj predaji Crkve valjano prima sveti Red isključivo krštenik muškoga spola.[4] Posredstvom sakramenta Reda, Duh Sveti suobličuje pristupnika Isusu Kristu na nov i osobit način: svećenik, zapravo sakramentno predstavlja Krista, Glavu, Pastira i Zaručnika Crkve.[5] Zbog toga suobličenja Kristu, cijeli život posvećenoga službenika mora biti potaknut darom cijele njegove osobe Crkvi i vjerodostojnom dušobrižnom ljubavlju.[6]

Pristupnik za zaređeno služenje stoga mora dosegnuti osjećajnu zrelost. Takva će mu zrelost omogućiti ispravan odnos prema muškarcima i ženama, razvijajući u njemu istinski osjećaj duhovnoga očinstva prema crkvenoj zajednici koja će mu biti povjerena.[7]

2. Homoseksualnost i zaređeno služenje

Od vremena Drugoga vatikanskoga sabora do danas razni dokumenti Učiteljstva, a osobito *Katekizam Katoličke Crkve*, potvrdili su učenje Crkve o homoseksualnosti. *Katekizam* razlikuje homoseksualne čine i homoseksualne sklonosti.

Što se tiče *čina*, uči da ih Sveto Pismo prikazuje kao teške grijehe. Tradicija ih je stalno smatrala u sebi (intrinzično) nemoralnima i protivnima naravnomu zakonu. Stoga ih se ne može odobriti ni u kojem slučaju.

Što se tiče duboko ukorijenjenih homoseksualnih *sklonosti*, koje se nalaze kod određenoga broja muškaraca i žena, i one su objektivno poremećene i za njih često predstavljaju kušnju. Takve osobe moraju biti prihvaćene s poštovanjem i osjetljivošću. Svaki znak nepravedne diskriminacije u njihovom pogledu treba izbjegavati. Pozvani su ispunjavati Božju volju u svojim životima i sa žrtvom Gospodinova križa ujedinjavati poteškoće s kojima se mogu susretati.[8]

U svjetlu takva učenja, ovaj Dikasterij, u dogovoru s Kongregacijom za bogoštovlje i stegu sakramenata, smatra potrebnim jasno reći da Crkva, uz duboko poštovanje dotičnih osoba,[9] ne može primiti u sjemenište ili u svete Redove one koji prakticiraju homoseksualnost, imaju duboko ukorijenjene homoseksualne sklonosti ili podupiru takozvanu „kulturu *gay*“.[10]

Takve se osobe, naime, nalaze u stanju koje ih ozbiljno ometa u ispravnom odnosu prema muškarcima i ženama. Nikako se ne smiju zanemariti negativne posljedice koje mogu proizaći iz zaređenja osoba s duboko ukorijenjenim homoseksualnim sklonostima.

Drukčiji bi, međutim, bio slučaj kada bi bila riječ o homoseksualnim sklonostima koje bi bile samo izraz prolaznoga problema – primjerice, onoga adolescencije koja još nije nadiđena. Ipak, takve sklonosti trebaju jasno biti nadvladane najmanje tri godine prije đakonskoga ređenja.

3. Razlučivanje Crkve o prikladnosti pristupnika

Dva su neodvojiva elementa u svakom svećeničkom pozivu: besplatan Božji dar i odgovorna čovjekova sloboda. Zvanje je dar božanske milosti, primljen po Crkvi, u Crkvi i za služenje Crkvi. Odazivajući se Božjemu pozivu, čovjek mu se slobodno nudi u ljubavi.[11] Sama želja da se postane svećenik nije dovoljna, a pravo na sveto Ređenje ne postoji. Na Crkvi je – u njezinoj odgovornosti da odredi potrebne uvjete za primanje sakramenata koje je Krist ustanovio – razlučiti prikladnost onoga tko želi ući u sjemenište,[12] pratiti ga tijekom godina njegove formacije i pozvati ga u svete Redove ako se prosudi da posjeduje potrebna svojstva.[13]

Formacija budućega svećenika mora obuhvaćati, na sržno nadopunjujući način, četiri sastavnice odgoja: ljudsku, duhovnu, umnu i pastirsku.[14] U tom sklopu potrebno je istaknuti osobitu važnost ljudskoga odgoja kao nužnoga temelja svakoga odgoja.[15] Da bi pristupnika pripustila đakonskomu ređenju, Crkva mora, među ostalim, provjeriti je li pristupnik dosegnuo osjećajnu zrelost.[16]

Poziv u svete redove osobna je odgovornost biskupa[17] ili višega poglavara. Imajući na umu mišljenje onih kojima je povjerio odgovornost formacije, biskup ili viši poglavar, prije nego što pristupnika pripusti ređenju, mora donijeti moralno siguran sud o njegovim osobinama. U slučaju ozbiljne sumnje u tom smislu, ne smije ga pripustiti na ređenje.[18]

Razlučivanje zvanja i pristupnikove zrelosti isto je tako ozbiljna dužnost rektora i drugih odgojitelja u sjemeništu (bogosloviji). Prije svakoga ređenja rektor mora izreći svoj sud o pristupnikovim osobinama koje Crkva zahtijeva.[19]

U razlučivanju prikladnosti za ređenje važnu zadaću ima duhovnik. Iako je vezan na tajnost, on predstavlja Crkvu u unutarnjem području. Duhovnik u razgovorima s pristupnikom mora posebno isticati zahtjeve Crkve u pogledu svećeničke neporočnosti (čistoće) i osjećajne zrelosti koja je svojstvena svećeniku, te mu pomoći razlučiti posjeduje li potrebne osobine.[20] On je dužan procijeniti sva obilježja pristupnikove osobnosti i uvjeriti se kako pristupnik ne pokazuje seksualne poremećaje nespojive sa svećeništvom. Ako pristupnik prakticira homoseksualnost ili pokazuje duboko ukorijenjene homoseksualne sklonosti, njegov duhovnik, kao i njegov ispovjednik imaju dužnost odvratiti ga u savjesti od nastavljanja prema ređenju.

Podrazumijeva se da je sâm pristupnik poglavito odgovoran za vlastitu formaciju.[21] On se mora s povjerenjem ponuditi razlučivanju Crkve, biskupa koji ga poziva u Redove, rektora sjemeništa, svoga duhovnika i ostalih sjemenišnih odgojitelja kojima je biskup ili viši poglavar povjerio zadaću odgoja budućih svećenika. Bilo bi krajnje nepošteno da pristupnik skriva vlastitu homoseksualnost kako bi usprkos svemu pristupio ređenju. Takvo nevjerodostojno stajalište ne odgovara duhu istine, odanosti i otvorenosti koji mora označavati osobnost onoga koji vjeruje da je pozvan služiti Kristu i njegovoj Crkvi u službeničkom svećeništvu.

Zaključak

Ova Kongregacija ponovo potvrđuje potrebu da biskupi, viši poglavari i svi odgovorni kojih se tiče pozorno razlučuju prikladnost pristupnika za svete Redove, od trenutka primanja u sjemenište do ređenja. To razlučivanje mora se obavljati u svjetlu poimanja svećeničkoga služenja koje je u skladu s naukom Crkve.

Neka biskupi, biskupske konferencije i viši poglavari paze da se vjerno poštuju postojane norme ovoga Naputka za dobrobit samih pristupnika, te jamčiti da Crkva uvijek ima prikladne svećenike koji su pravi pastiri po Kristovu Srcu.

Vrhovni svećenik Benedikt XVI. 31. kolovoza 2005. odobrio je ovaj Naputak i naložio da se objavi.

U Rimu 4. studenoga 2005., spomen svetoga Karla Boromejskoga, zaštitnika sjemeništa.

Zenon kardinal Grocholewski
predstojnik

John Michael Miller, C.S.B.
tajnik

Acta Apostolicae Sedis, 97/2005., br. 11, str. 1007–1013.
talijanski izvornik
engleski prijevod
francuski prijevod
kastilski prijevod
njemački prijevod
portugalski prijevod

[1] Drugi vatikanski sabor, *Dekret Optatam totius o odgoju svećenika* (28. listopada 1965.): *Acta Apostolicae Sedis*, 58/1966., str. 713–727.

[2] Usp. Kongregacija za katolički odgoj, *Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis* (6. siječnja 1970.; drugo izdanje 19. ožujka 1985.); *Studij filozofije u sjemeništima* (20. siječnja 1972.); *Vodič za formaciju u svećeničkom celibatu* (11. travnja 1974.); *O poučavanju kanonskoga prava onima koji se spremaju za svećenike* (2. travnja 1975.); *Teološka formacija budućih svećenika* (22. veljače 1976.); *Okružno pismo o odgoju odraslih zvanja* (14. srpnja 1976.); *Naputak o liturgijskoj formaciji u sjemeništima* (3. lipnja 1979.); *Okružno pismo o nekim od važnijih vidova duhovnoga odgoja u sjemeništima* (6. siječnja 1980.); *Odgojne smjernice o ljudskoj ljubavi: Nacrti za spolni odgoj* (1. studenoga 1983.); *Pastoral osoba u pokretu u odgoju budućih svećenika* (25. siječnja 1986.); *Vodič za izobrazbu budućih svećenika o sredstvima društvenoga priopćavanja* (19. ožujka 1986.); *Okružno pismo o proučavanju Istočnih Crkava* (6. siječnja 1987.); *Djevica Marija u umnom i duhovnom odgoju* (25. ožujka 1988.); *Smjernice za proučavanje i poučavanje socijalnoga nauka Crkve u odgoju svećenika* (30. prosinca 1988.); *Naputak o proučavanju crkvenih otaca u odgoju svećenika* (10. studenoga 1989.); *Smjernice o pripremi učitelja u sjemeništu* (4. studenoga 1993.); *Smjernice o odgoju sjemeništaraca za problematiku braka i obitelji* (19. ožujka 1995.); *Naputak Biskupskim konferencijama o prijem u sjemenište pristupnika koji dolaze iz drugih sjemeništa ili redovničkih obitelji* (9. listopada 1986. i 8. ožujka 1996.); *Propedeutsko razdoblje* (1. svibnja 1998.); *Okružna pisma o kanonskim normama koje se odnose na nepravilnosti i zaprjeke za primanje Redova i za obavljanje Redova* (27. srpnja 1992. i 2. veljače 1999.).

[3] Ivan Pavao II., *Poslijesinodna apostolska pobudnica Pastores dabo vobis* (25. ožujka 1992.): *Acta Apostolicae Sedis*, 84/1992., str. 657–864.

[4] Usp. *Zakonik kanonskoga prava*, kanon 1024. i *Zakonik kanona Istočnih Crkava*, kanon 754.; Ivan Pavao II., *Apostolsko pismo Ordinatio sacerdotalis o pridržavanju svećeničkoga ređenja samo za muškarce* (22. svibnja 1994.): *Acta Apostolicae Sedis*, 86/1994., str. 545–548.

[5] Usp. Drugi vatikanski sabor, *Dekret Presbyterorum ordinis o službi i životu svećenika* (7. prosinca 1965.), br. 2: *Acta Apostolicae Sedis*, 58/1966., str. 991–993; *Pastores dabo vobis*, br. 16: *Acta Apostolicae Sedis*, 84/1992, str. 681–682. Što se tiče svećenikova suobličavanja Kristu, zaručniku Crkve, Pastores dabo vobis kaže da je „*svećenik pozvan biti živa slika Isusa Krista, Zaručnika Crkve… U svom duhovnom životu, dakle, pozvan je živjeti Kristovu zaručničku ljubav prema Crkvi, njegovoj zaručnici. Stoga svećenički život treba zračiti tim zaručničkim karakterom, koji zahtijeva da bude svjedokom Kristove zaručničke ljubavi*“ (br. 22): *Acta Apostolicae Sedis*, 84/1992., str. 691.

[6] Usp. *Presbyterorum ordinis,* br. 14: *Acta Apostolicae Sedis*, 58/1966, str. 1013–1014; *Pastores dabo vobis*, br. 23: *Acta Apostolicae Sedis*, 84/1992., str. 691–694.

[7] Usp. Kongregacija za kler, *Direktorij o službi i životu svećenika* (31. ožujka 1994.), br. 58.

[8] Usp. *Katekizam Katoličke Crkve* (tipsko izdanje, 1997.), br. 2357–2358. Usp. također različite isprave Kongregacije za nauku vjere: *Deklaracija Persona humana o određenim pitanjima koja se tiču spolne etike* (29. prosinca 1975.); *Pismo Homosexualitatis problema biskupima Katoličke Crkve o pastoralnoj skrbi za homoseksualne osobe* (1. listopada 1986.); *Neka razmatranja u vezi s odgovorom na zakonske prijedloge o nediskriminaciji homoseksualnih osoba* (23. srpnja 1992.); *Promišljanja o prijedlozima za zakonsko priznavanje životnih zajednica među homoseksualnim osobama*(3. lipnja 2003.). S obzirom na homoseksualne sklonosti, pismo *Homosexualitatis problema* kaže da „osobita sklonost homoseksualne osobe, premda u sebi nije grijeh, tvori ipak usmjerenje, više ili manje jako, prema jednom s moralnoga stajališta u sebi zlom ponašanju. Zbog toga razloga samu sklonost treba gledati kao objektivno neurednu" (br. 3).

[9] Usp. *Katekizam Katoličke Crkve* (tipsko izdanje, 1997.), br. 2358; usp. također *Zakonik kanonskoga prava*, kanon 208. i *Zakonik kanona Istočnih Crkava*, kanon 11.

[10] Usp. Kongregacija za katolički odgoj, *Podsjetnik biskupima koji traže savjet u pitanjima koja se odnose na homoseksualnost i pristupnike za primanje u sjemenište* (9. srpnja 1985.); Kongregacija za bogoštovlje i stegu sakramenata, *Pismo* (16. svibnja 2002.): *Notitiae*, 38/2002., str. 586.

[11] Usp. *Pastores dabo vobis*, br. 35–36: *Acta Apostolicae Sedis*, 84/1992., str. 714–718.

[12] Usp. *Zakonik kanonskoga prava*, kanon 241. paragraf 1.: „Neka u veliko sjemenište dijecezanski biskup prima samo one koje, uzevši u obzir njihove ljudske i ćudoredne, duhovne i umne sposobnosti, njihovo tjelesno i duševno zdravlje, kao i pravu nakanu, smatra prikladnima da se trajno posvete svetom služenju."; usp. *Zakonik kanona Istočnih Crkava*, kanon 342 1.

[13] Usp. *Optatam totius*, br. 6: *Acta Apostolicae Sedis*, 58/1966., str. 717. usp. također *Zakonik kanonskoga prava*, kanon 1029.: „Neka se rede samo oni koji, pošto se sve razmotri, prema razboritom sudu vlastitoga biskupa ili mjerodavnoga višeg poglavara, imaju cjelovitu vjeru, koji, vođeni ispravnom nakanom, imaju potrebno znanje, uživaju dobar glas, koji su besprijekorna ponašanja i prokušanih krjeposti i koji imaju drugih tjelesnih i duševnih osobina primjerenih redu koji trebaju primiti"; usp. *Zakonik kanona Istočnih Crkava*, kanon 758. Ne pozivati u sveti red one koji nemaju potrebne osobine nije nepravedna diskriminacija: usp. Kongregacija za nauku vjere, *Promišljanja o prijedlozima za zakonsko priznavanje životnih zajednica među homoseksualnim osobama*.

[14] Usp. *Pastores dabo vobis*, br. 43–59: *Acta Apostolicae Sedis*, 84 (1992), str. 731–762.

[15] Usp. isto, br. 43: „Svećenik, koji je pozvan biti 'živa slika' Isusa Krista, glave i pastira Crkve, treba nastojati u sebi odražavati, koliko je to moguće, ljudsku savršenost koja svijetli u utjelovljenom Sinu Boga i koja se osobito živo odražava u njegovim stajalištima prema drugima": *Acta Apostolicae Sedis*, 84/1992., str. 732.

[16] Usp. isto, br. 44 i 50: *Acta Apostolicae Sedis*, 84/1992., str. 733–736 i 746–748. Usp. također: Kongregacija za bogoštovlje i stegu sakramenata, *Okružnica dijecezanskim biskupima i drugim ordinarijima kanonski ovlaštenima pozvati u svete Redove u vezi s provjerom prikladnosti pristupnika* (10. studenoga 1997.): *Notitiae*, 33/1997., 507–518, osobito Prilog V.

[17] Usp. Kongregacija za biskupe, *Direktorij Apostolorum successores o pastirskoj službi biskupa* (22. veljače 2004.), br. 88.

[18] Usp. *Zakonik kanonskoga prava*, kanon 1052. paragraf 3.: „§ 3. Ako, unatoč svemu tome zbog određenih razloga biskup sumnja je li pristupnik sposoban za primanje redova, neka ga ne redi.“ Usp. također *Zakonik kanona Istočnih Crkava*, kanon 770.

[19] Usp. *Zakonik kanonskoga prava*, kanon 1051. paragraf 1.: „Za provjeru osobina koje se zahtijevaju od ređenika neka se obdržavaju ovi propisi: Neka se ima svjedočanstvo rektora sjemeništa ili kuće odgoja o osobinama koje se zahtijevaju za primanje Reda, to jest o pristupnikovoj ispravnoj nauci, istinskoj pobožnosti, dobrom ponašanju i prikladnosti za obavljanje službe; isto tako, poslije propisno obavljena ispitivanja, o stanju njegova duševnoga i tjelesnoga zdravlja.“

[20] Usp. *Pastores dabo vobis*, br. 50 i 66: *Acta Apostolicae Sedis*, 84/1992., str. 746–748 i 772–774. Usp. također *Ratio fundamentalis institutionis sacerdotalis*, br. 48.

[21] Usp. *Pastores dabo vobis*, br. 69: *Acta Apostolicae Sedis*, 84/1992., str. 778.